Memo

0098174912

gemeente Weststellingwerf

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College van burgemeester en wethouders
Team:	Opgaven, Projecten en Programma's
Datum:	11 januari 2023
Onderwerp:	Werkplan Veenweideprogramma 2023
Bijlage memo:	1. Werkplan Veenweideprogrmma 2023 (0098477919)
N.a.v. toezegging raad d.d.:	N.v.t.

Op 20 december 2022 heeft het college van burgemeester en wethouders het besluit genomen het Werkplan Veenweideprogramma 2023 (0098477919) vast te stellen. Met deze memo wordt de gemeenteraad op de hoogte gebracht van dit genomen besluit.

INLEIDING
In het voorjaar van 2021 hebben de dagelijkse besturen van de Friese overheden in het veenweidegebied het Veenweideprogramma 2021-2030 behandeld. Jaarlijks wordt er een werkplan opgesteld als uitvoeringskader voor dit programma. Het Werkplan Veenweideprogramma 2023 ligt momenteel ter besluitvorming voor bij de Gedeputeerde Staten van Fryslân, het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân en de colleges van burgemeester en wethouders van de zeven veenweidegemeenten.

ARGUMENTEN
Het Werkplan Veenweideprogramma 2023 geeft een helder kader voor de uitvoering van het Veenweideprogramma voor het jaar 2023;

- door het werkplan vast te stellen, kan de uitvoering van het Veenweideprogramma in 2023 worden voortgezet;
- ook kunnen de gebiedsprocessen in de ontwikkelgebieden en de kansrijke gebieden worden voortgezet;
- proeven en pilots kunnen worden voortgezet en nieuwe opgestart;
- met de ervaringen uit de gebieden kunnen ook in de rest van het veenweidegebied effectieve maatregelen worden genomen;
- daarnaast zijn er activiteiten opgenomen in het werkplan om instrumenten en flankerend beleid te ontwikkelen.

Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij landelijke kennisontwikkeling (Nationaal Kennisprogramma bodemdaling (NKB), Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikasgassen Veenweide (NOBV) en Veenweide Innovatie Programma Nederland (VIP-NL)).

KANTTEKENINGEN
NPLG
Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) omvat ingrijpende verandering voor het landelijk gebied. De Provincie Fryslân is, net als andere provincies, bezig met de uitwerking van het NPLG binnen de provinciale context. In juli 2023 wordt deze uitwerking vastgesteld en ingediend bij het Rijk. Hierin wordt aangegeven hoe de provincie, samen met andere partijen en inwoners, de in het NPLG gestelde doelen gaat realiseren. Water- en bodemsystemen zijn hierbij sturende principes.

Onderdeel van de provinciale uitwerking is de herijking van de doelstellingen van het beperken van CO^2 als gevolg van veenoxidatie. Het Friese veenweidegebied is een belangrijk onderdeel van de provinciale uitwerking, omdat veel elementen van ‘water en bodem sturend’ hier samenkomen, zoals:

- vermindering van bodemdaling;
- beperken van CO^2-uitstoot uit de bodem;
- herstel van de grondwaterbalans;
- beperking uitstoot in en rondom natuurgebieden;
- extra opgave waterberging als gevolg van peilverhoging en klimaatverandering;
- tegengaan verdroging natuur;
- perspectief voor agrarische ondernemers.

Aangescherpte doelstelling
Het Veenweideprogramma boekt tot dusver goede resultaten met de gebiedsgerichte aanpak. Naar verwachting zal er naar aanleiding van het NPLG en de provinciale uitwerking in de gebieden worden gewerkt met aangescherpte doelstellingen en zal er een versnelling plaatsvinden van de uitvoering. De aanscherping van doelstellingen en de communicatie hierover zijn een risico voor de gebiedsprocessen.

Profielkeren
Op pagina 15 van het werkplan staat dat er een vergunningsprocedure is gestart voor het keren van het profiel op een aantal proeflocaties in de Groote Veenpolder. De gemeente heeft echter nog geen principeverzoek of vergunningaanvraag ontvangen voor deze activiteit. Bij het keren van het profiel wordt de veenlaag in een lagere grondlaag gebracht. Dit kan een positief effect hebben op het remmen van de afbraak van het veen en daarmee bijdragen aan de doelstellingen uit het Veenweideprogramma. Het keren van het bodemprofiel kan echter ook nadelige gevolgen hebben voor het bodemarchief en archeologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het college en de gemeenteraad zijn respectievelijk de bevoegde gezagen om een besluit te nemen over het al dan niet toestaan van deze activiteit.

AANPAK/UITVOERING
In 2023 worden de lopende activiteiten en gebiedsprocessen in het veenweidegebied voortgezet. Dit gebeurt in de bestaande programmaorganisatie van provincie, waterschap, gemeenten, landbouw en natuur. De uitvoering van de activiteiten in het werkplan wordt in samenwerking met de diverse stakeholders gedaan.

Wanneer er vervolgstappen gezet worden binnen het gebiedsproces voor de Groote Veenpolder, dan zal een apart bestuursvoorstel volgen.

Middels ambtelijke en bestuurlijke overleggen en een drietal voortgangsrapportages worden de voortgang en ontwikkelingen in het Veenweideprogramma 2021-2030 bewaakt en waar nodig bijgestuurd.

COMMUNICATIE AANPAK
Communicatie in 2023
Het Veenweideprogramma kent een groot aantal stakeholders die via verschillende kanalen bij het programma betrokken zijn. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in programmacommunicatie gericht op alle betrokken partners, medewerkers en belangstellenden en gebieds- en projectcommunicatie gericht op het betrekken van specifieke stakeholders bij een gebiedsproces of (onderzoeks)project.

In 2022 is er samen met stakeholders een geactualiseerd verhaal en een herkenbare huisstijl voor het Veenweideprogramma ontwikkeld. Het verhaal is terug te lezen op pagina 8 van het werkplan. De overige (aandachts)punten over communicatie zijn terug te lezen in het werkplan op pagina 8 en 9.

Communicatie over het besluit werkplan
Het werkplan wordt na vaststelling door Gedeputeerde Staten en het dagelijks bestuur gedeeld met de betrokkenen bij het Veenweideprogramma. Voor het werkplan is het advies te volstaan met passieve publicatie via de openbare besluitenlijst. Gedeputeerde Staten zullen het voorstel meenemen in de reguliere wekelijkse persconferentie.

DUURZAAMHEID
Veenafbraak en de effecten van bodemdaling zijn onomkeerbaar en van invloed op de inrichting en het gebruik van het gebied. Daar komt bij dat veenoxidatie gepaard gaat met uitstoot van broeikasgassen. Veenafbraak draagt zo bij aan klimaatopwarming. Het vastleggen en het voorkomen van uitstoot van broeikasgassen zijn doelstellingen die voorvloeien uit verschillende wet- en regelgeving. Het Friese veenweidegebied staat de komende jaren dus voor grote uitdagingen.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING
De zeven veenweidegemeenten hebben zich, tot en met 2030, verbonden aan de bekostiging van een gezamenlijke ‘Adviseur Veenweide’. Verder zijn er aan het Werkplan Veenweideprogramma 2023 geen directe kosten verbonden voor de gemeente. Wel wordt er, met name in de gebiedsprocessen en in de ambtelijke en bestuurlijke begeleiding programmabreed, door de veenweidegemeenten actief geparticipeerd. Deze inzet zal vergroot worden nu het gebiedsproces voor de Groote Veenpolder meer vorm krijgt.